

Водночас, ефективність використання матеріальних ресурсів є тільки важливою складовою, що визначає ресурсові дачу підприємства та комплексно забезпечує рентабельність господарсько-фінансової діяльності. Отже, існує методологічна потреба у визначенні взаємозв'язку структурних співвідношень з метою їх подальшої оптимізації.

### Література

1. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом. – К.: Лібра, 2002. – 472 с.
2. Павловська В.М. Фінансовий аналіз. – К.: КНЕУ, 2002.

УДК 330.342:167

*Аспірт. О.Г. Коломієць<sup>1</sup> – УкрДЛТУ*

## ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ У РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Інвестиційний потенціал підприємства формується в процесі його господарської діяльності, нормального відтворення всіх елементів виробничої структури підприємства та нагромадження ресурсів. Він становить важливу та невід'ємну частину економічного потенціалу підприємства і є, з одного боку, результатом ефективного використання потенційних можливостей підприємства, а з іншого – фактором його подальшого розвитку.

**Ключові слова:** Інвестиційний потенціал, економічний потенціал, потенційні можливості.

*Doctorate O.G. Kolomic – USUFWT*

### Providing of investment projects in a market economy

Investment potential of enterprise is formed in the process of his economic activity normal recreation of all elements of production structure of enterprise and piling up of resources. He makes inalienable part of economic potential of enterprise important and is, from one side, by the result of the effective use of potential possibilities of enterprise, and from other – factor of his subsequent development.

**Keywords:** Investment potential, economic potential, potential possibilities.

Поняття інвестиційного потенціалу в ринковій економіці помітно відрізняється від такого, що використовувалось у централізовано-плановій системі. В умовах централізовано-планової економіки поняття інвестиційного потенціалу відносилось до економіки в цілому, а не до окремого підприємства. Під інвестиційним потенціалом розумілася база капітального будівництва, наявність потужної групи галузей першого підрозділу, який виробляв засоби праці для формування основних фондів, що складало основу розширеного відтворення.

В умовах перехідної економіки зміст категорії інвестиційного потенціалу розкривається повніше, якщо прийняти до уваги спільну дію різноманітних типів економіки. Конкуренція та планомірність, вартісна та натурально-речова форми, пріоритет приватного та загальнодержавного інтересів, відокремленість та інтеграція, інші фактори впливають на зміст категорії інвестиційного потенціалу та його розвиток. По суті, інвестиційний потенціал виз-

<sup>1</sup> Наук. керівник: доц. В.І. Михайловський, канд. екон. наук – УкрДЛТУ

начає можливості підприємства вкладати кошти (капітал) у фінансові інструменти, матеріально-речові та особисті фактори виробництва для забезпечення умов нормального відтворення, одержання очікуваного доходу. Він містить у собі, з одного боку, протиріччя сучасного розвитку і використання економічного та виробничого потенціалів підприємства, а з іншого – розглянуті вище змістовні характеристики сучасного інвестиційного процесу: поєднання ринкових конкурентних та планових адміністративних механізмів, вартісної і натурально-речової форми руху ресурсів, різноманітність джерел.

Досвід ринкових перетворень в Україні засвідчив низьку адаптованість більшості підприємств до нових умов господарювання. Вкрай неефективна організаційна структура та невисокий рівень управління не дають змогу підприємствам формувати власний інвестиційний потенціал. А це, у свою чергу, знижує їх інвестиційну привабливість для зовнішніх інвесторів. Тому підприємства у цілому є позбавлені можливості фінансувати власний розвиток і забезпечувати нормальне відтворення. Закордонний досвід доводить, що кращим вирішенням названої проблеми може стати проведення реструктуризації підприємств із застосуванням санаційних заходів до тих із них, які банкрутують або знаходяться на межі банкрутства. Проведення політики реструктуризації і фінансового оздоровлення допоможе не тільки вивести економіку підприємства з кризи і підняти його інвестиційний потенціал, а й значно підвищить інвестиційну привабливість, що є важливим фактором поліпшення інвестиційного клімату в Україні. Зрозуміло, що перш, ніж визначити напрямки реструктуризації підприємства, потрібно встановити ті недоліки у плануванні, фінансах, організації виробництва, кадровій політиці і загальному менеджменті, які призвели до поточного критичного стану. Відповідь на ці запитання повинна дати системна оцінка стану підприємства.

З метою отримання реального уявлення про стан речей на підприємстві дуже важливо чітко визначити основні напрямки дослідження. На нашу думку, такими є: рівень менеджменту і фінанси. Адже давно відомо, що фінансові ресурси будь-якої організації – це її кров, а система менеджменту – це набір важелів, які заставляють "текти" фінанси у потрібному руслі.

При розгляді системи управління підприємством важливо дати відповіді не тільки на такі питання: чи вирізняється стиль керівництва боязню до змін, відсутністю ринкових орієнтацій, нерозумінням причин поганого стану підприємства, його цілей, відсутністю відчуття перспективи, довірою тільки до власних поглядів про реформи, наявністю широкої сітки особистих небезкорисних відносин, монополією на інформацію, задоволенням перш за все особистих цілей керівників, а й встановити рівень корпоративної культури, тобто ті ціннісні установки, які мотивують працівників на досягнення стратегічної мети діяльності підприємства і забезпечення виконання поточних завдань. Тільки такий комплексний підхід може дати відповідь на питання – чи підприємство переживає кризу управління і деструкцію корпоративної культури, чи причини кризового стану необхідно шукати в іншому, наприклад, у фінансах.

Для оцінки фінансового стану підприємства можна використовувати такі найбільш важливі способи аналізу як читання звітності, горизонтальний, вертикальний і трендовий аналіз, а також фінансові коефіцієнти.

Читання звітності та вивчення абсолютних величин, що представлені в балансі, звіті про прибутки і збитки та інших формах фінансових документів дають змогу зробити висновки про основні джерела залучення коштів підприємством та напрямки їх вкладень, структуру отриманого за звітний період прибутку, надходження грошових коштів, методи обліку, організаційну структуру підприємства і напрямки його діяльності, дивідендну політику. Однак ця інформація, не дивлячись на всю свою значимість для прийняття управлінських рішень, не дає змогу оцінити динаміку основних показників діяльності суб'єкта господарювання і його місце серед конкурентів. Таку можливість надає застосування порівняльного аналізу.

Горизонтальний аналіз дає змогу визначити абсолютні і відносні відхилення різних статей звітності порівняно з попереднім роком. Вертикальний аналіз проводиться з метою виявлення питомої ваги окремих статей у загальному кінцевому показнику, що приймається за 100 % (наприклад, питома вага різноманітних статей активу і пасиву у загальній величині відповідно засобів підприємства і джерел формування цих засобів). Трендовий аналіз полягає в розрахунку відносних відхилень показників звітності за ряд від рівня базового року, для якого всі показники приймають значення 100 %. Однак найвагомішим способом аналізу є вивчення спеціальних коефіцієнтів, які достатньо швидко і просто дають змогу оцінити фінансовий стан підприємства та його інвестиційну привабливість. Суть методу полягає, по-перше, в розрахунку відповідного показника, а по-друге – порівнянні його з якою-небудь базою. Такою базою можуть бути: загальноприйняті стандарти і параметри, середньо галузеві показники, аналогічні показники попередніх років, показники конкуруючих підприємств.

Отримання необхідних даних щодо управління підприємством та його фінансового стану і їх критичного аналізу забезпечує визначення, чи є неминучою консервація або ліквідація даного суб'єкта господарювання будь-яким способом, передбаченим чинним законодавством, якщо його виробничий потенціал зруйновано, капітал втрачено, структура балансу незадовільна і керівництво не у стані далі здійснювати управління, чи є необхідною реструктуризація із застосуванням санаційних заходів, якщо підприємство має реальну можливість відновити платоспроможність, ліквідність та прибутковість, володіє достатньо підготовленим управлінським персоналом, ринками збуту товарів, а виробництво продукції відповідає пріоритетним напрямкам економіки країни. У такому випадку необхідно розробити негайні першочергові заходи щодо оздоровлення підприємства. Насамперед необхідно сформулювати стратегію реструктуризації, яка передбачатиме узагальнену модель дій, необхідних для досягнення поставлених цілей шляхом координації та розподілу ресурсів компанії. Кінцевою метою такої стратегії є досягнення довгострокових конкурентних вигод, які б забезпечили підприємству високу рентабельність.

Наступним етапом реструктуризації підприємства повинна стати програма санаційних заходів, яка виражає систему прогнозованих, взаємопов'язаних заходів, спрямованих на вихід підприємства з кризи. Вона формується на основі комплексного вивчення причин фінансової кризи, аналізу

внутрішніх резервів, висновків про можливості залучення стороннього капіталу та стратегічних завдань реструктуризації.

Серед завдань тактичного характеру можна відмітити наступні:

- пошук можливостей росту доходів за рахунок розширення ринків збуту, реструктуризації боргів, коригування схем постачання, залучення замовлень із за кордону, розробка програм зниження ризику господарювання і управління, приведення затрат у відповідність із доходами шляхом розробки програм зниження затрат;
- реформування системи управління і господарського механізму шляхом децентралізації управління, створення системи автономності щодо впливу зовнішніх факторів (раптові рішення уряду, недобросовісність постачальників і замовників), розробки гнучкої стратегії розвитку підприємства, реформування корпоративної культури, створення системи управління грошовими потоками;
- реформування кадрової політики шляхом перебудови системи оплати і стимулювання праці, проведення заходів по навчанню персоналу технології роботи в ринкових умовах, комп'ютеризації робочих місць;
- реструктуризація торговельного процесу шляхом диверсифікації товарної продукції, росту якості старих виробів, закупівлі і застосування прогресивних технологій, орієнтації на випуск неенергоємної, ресурсозберігаючої та екологічно чистої продукції, розробки системи оцінних показників;
- диверсифікація виробничо-господарської діяльності шляхом активізації роботи на інвестиційному та фінансовому ринках.

УДК 338.242

*Доц. П.Ю. Лазур<sup>1</sup>, канд. техн. наук – ВНЗ "Львівський кооперативний коледж економіки і права"*

## **ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В РОЗВИНЕНИХ ЕКОНОМІКАХ**

Досліджується проблема ефективності державного регулювання малого і середнього бізнесу в розвинених економіках. Вказується на основні інструменти державного регулювання економіки.

Особливо важливе значення малий бізнес відіграє у вирішенні проблем зайнятості: в 80-і рр. 80 % всіх нових робочих місць були створені малими фірмами. Більше 100 млн. американців прямо чи посередньо заробляють засоби для існування завдяки малому бізнесу. Держава ж отримує мільярдні суми надходжень у вигляді податків на прибуток малих фірм.

*Doc. P.Yu. Lazur – Higher educational institution  
"Cooperative college of economy and the right of Lviv"*

**They investigate the problem of efficiency of the State economic regulation of small and medium-sized business in developed economies. They mention the main instruments of state economic regulation.**

The particular role of the small business is played in solving of the problems of employment: in 1980 s, small firms formed 80 per cent of all new vacancies. More than 100 million of Americans earn for their living directly or indirectly by small business. The state gets billions of incomes by taxes on income of small firms.

<sup>1</sup> директор